Cafer-i Sadık'ı (ra) tanıyalım

Ahmet Şahin: "Risale-i Nur'da zikri geçen Cafer-i Sadık hakkında bilgi verebilir misiniz? Ayrıca Caferîliğin dört mezhepten farkları nelerdir?"

Şanlı Bir İmam

Bediüzzaman Hazretleri "eimme-i alişan", "hakikî verese-i Nebeviye" "mehdi misal" 1, "manevî mehdî" 2 sıfatlarıyla Cafer-i Sadık Hazretleri'nden bahsetmiş, bu zat-ı âlişanın şerefli ecdadı gibi manevî zulmü ve zulümatı dağıttığını, envar-ı Kur'âniyeyi ve hakaik-i imaniyeyi neşrettiğini, şerefli ecdadına varis olduğunu 3 ifade etmiştir. Resul-i Ekrem'in (asm) din-i İslâm ve vazife-i risalet hesabına Hazret-i Hüseyin'i öpmekle, Cafer-i Sadık'ın da boynunu öpmüş olduğunu 4 belirtmiştir.

Cafer-i Sadık, Ehl-i Beyt imamlarının altıncısıdır. Hazret-i Ali'nin üçüncü göbekten torunudur. Şöyle ki: Babası Muhammed Bakır, onun babası Zeynelabidin, onun babası Hazret-i Hüseyin, onun da babası Hazret-i Ali Efendimizdir (ra). Annesi Ümmü Ferve de Hazret-i Ebu Bekir'in (ra) torunlarındandır.

Hicrî 80 yılında (Milâdî 699) Medine'de dünyaya geldi. Öğrenimini babası Muhammed el-Bâkır ile dedesi Zeynelabidin'den aldı. Babasının ölümünden sonra Ehl-i Beyt'in başına geçti ve 34 yıl imamlık yaptı.

Kendisi, Caferi-Sünnî ayırımı yapılmaksızın bütün ümmetçe faziletli ve makbul bulunmuş ve hürmetle anılmıştır. Ehl-i Sünnet âlimleri Cafer-i Sadık'ı hadiste sika, fıkıhta müçtehit derecesine ulaşmış, tasavvufta önemli bir yere sahip, nakline ve rivayetlerine güvenilen bir âlim ve imam olarak kabul etmiştir.

Cafer-i Sadık'ın Eserleri

Cafer-i Sadık'ın günümüze ulaşan ve çoğu hâlâ yazma bulunan eserleri şunlardır:

1. Mibâu'ş-Şerîat ve Miftâu'l-aīat. Dinî ve ahlâkî muhtevalıdır.

2. Tefsîrü'l-Kurân: Kur'ân'ın tefsiridir.

3. Kitâbü'l-Cifr. Harflerle ilgili gizli bilgiler ve Cifr ilmi hakkındadır.

4. İhtilâcü'l-Azâ: Organların hastalıkları ve şifa yolları hakkındadır.

5. Heyâkilü’n-Nûr: Tılsımdan bahseder.

6. Esrârü’l-vahy: Vahyin sırlarından bahseder.

7. Havâssü’l-Kurâni’l-Azîm: Kur’ân’ın gizli sırları ile ilgilidir.

8. Kitâbü’t-Tevhîd ve’l-Edille: Tevhid ve delillerden bahseden bir eserdir.

9. Risâletü’l-Vesâyâ ve’l-Fusûl: Kimya ile ilgilidir.

10. Duâü’l-Cevşen: Hazret-i Peygamber’e (asm) ait Cevşen Duâsıdır.

Bu eserlerin bir kısmı yayımlanmış, bir kısmının ise büyük kütüphanelerde yazma nüshaları mevcuttur.

Caferiye Mezhebi’nin Görüşleri

Emevîlerin Ehl-i Beyt imamlarına sahip çıkmaması ve tarafgir davranması sebebiyle Cafer-i Sadık Hazretleri’ne Şîa grupları sahip çıkmışlar ve maalesef hakkında pek çok uydurmalar da fırsat bulup yayılmıştır. Meselâ kendisine pek çok mu’cize isnad edilmiş, dünyadaki bütün dilleri bildiği, peygamber gibi masum olduğu, bütün duâ ve dileklerinin kabul olduğu iddia edilmiştir. Mezhebine İmamiye veya İsna Aşeriye ya da kendisine isnatla Caferiye denmiştir.

Cafer-i Sadık hayatta iken kendisi hakkında yalan yanlış konuşanları asla kabul etmemiştir. Meselâ Peygamberlik iddiasında da bulunmuş olan Ebû’l Hattâb Muhammed b. Ebî Zeyneb, Câ’fer-i Sâdık’ın ilah olduğunu ileri sürmüş, Cafer-i Sadık’ı imam tanıyan herkesin haramlardan muaf sayıldığını söylemiştir. Cafer-i Sadık ise bunu duyar duymaz Ebu Hattab’ı lânetlemiş ve onunla hiçbir alâkasının bulunmadığını duyurmuştur. 5

Caferiliğin bazı itikadî görüşleri de İmam Cafer-i Sadık’a dayanmamakla birlikte, sonradan Caferiye içinde her nasılsa yer almıştır. Meselâ imamlığın Peygamberlik gibi ilâhî bir makam olduğu, peygamber gibi imamı da Allah’ın seçtiği, imamın gaybî olabileceği, son imam Muhammed Mehdî’nin gaybî, ama hayatta olduğu, gaib olan imamı vekil olarak âyetullahların temsil ettiği gibi görüşler Caferiyye’de kabul görmüştür.

Amel bakımından ise diğer fıkıh mezhepleriyle arasında çok az bir fark vardır. Caferiler abdest alırken ayaklarını mesh ederler. Namazda ise öğle ile ikindiyi, akşam ile yatsıyı cem ile birlikte kılarlar. Diğer fıkıh mezheplerinde ise her zaman değil, ancak belirli şartlarda cem yapılır.

Dipnotlar:

1- Lem’alar, s. 37.

2- Mektubat, s. 123.

3- Mektubat, s. 123.

4- Lem’alar, s. 37.

5- İbnu’l-Esir, el-Kâmil fi’t-Tarih, VIII, 9.